

Samrådshandling

- Ändring av del av skötselplaner för naturreservat beslutade av Huddinge kommun

Bakgrund

Följande samrådshandling redovisar förslag till ändring av del av skötselplan för de kommunala naturreservaten Björksättrahalvön, Drevviken, Flemingsbergsskogen, Gladö Kvarnsjön, Gladöskogen, Gömmaren, Lissmadalen, Lännaskogen, Orlången, Paradiset och Trångsundsskogen.

Naturvårdsenheten på Miljö- och bygglovsförvaltningen har lyft ett behov av att revidera skötselplanerna för kommunens naturreservat i de delar som behandlar ”Tillsyn” och ”Uppföljning”. I samband med en sådan revidering ger naturvårdsenheten förslag till ändringar av kapitlen ”Gränsmarkering, skyltning”, ”Tillsyn”, ”Uppföljning” och ”Ekonomi”. Förslagen tydliggör ansvar inom kommunen och har anpassats till att tydliga även vid eventuella förändringar gällande organisation inom Huddinge kommun. Förslagen har också anpassats till förutsättningar i omvärlden med hänvisning till att de äldsta skötselplanerna är drygt 25 år gamla. Slutligen har enklare redaktionella ändringar och justering av förekommande stavfel eller liknande rättelser genomförts.

Revideringen omfattar inte förslag till ändring av skötselområden eller skötselzoner samt mål för dessa. En sådan revidering kräver betydligt mer resurser än föreliggande förslag till revidering. För att ändra utbredningen av vissa skötselzoner till exempel Zon A krävs ett nytt reservatsbeslut.

Skötselplanen för varje naturreservat ska fastställas av kommunfullmäktige i Huddinge kommun.

Naturreservat och skötselplan

En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen beskriver de åtgärder som behöver vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som får vidtas av förvaltaren inom ramen för dennes befogenheter och ansvar.

En gällande skötselplan för ett naturreservat kan upphävas och ändras av den beslutsmyndighet som inrättat reservatet utan särskilda kvalifikationskrav eller kriterier.

Ägare och innehavare av särskild rätt till marken behöver inte föreläggas att inom viss tid yttra sig över ett sådant förslag. En kommunikation med sakägare före beslut om skötselplan är emellertid i normalfallet lämplig. Kommunen har bedömt att det är tillräckligt med Länsstyrelsen och bygglov och tillsynsnämnden, tillsynsmyndigheten för skyddade områden i Huddinge kommun, som samrådsrets för de föreslagna ändringarna i skötselplanerna. Inför samrådet har kommunen haft kontakt med Länsstyrelsen som instämmer i kommunens bedömning.

Föreslagna revideringar

Nedan redovisas föreslagna revideringar i Plandelen, del B, av kapitel 3–6 för samtliga skötselplaner. Dessutom föreslås revidering i delar av skötselplanerna för specifika naturreservat. Samtliga ändringar och lydelser följer Naturvårdsverkets vägledningar i processen att bilda ett naturreservat samt Länsstyrelsens utformning av skötselplan för nybildade naturreservat. Förslag till reviderad version av respektive skötselplan redovisas i bilagorna 1–10.

Därtill har förvaltningen i förslaget till reviderad version av respektive skötselplan gjort en del rent redaktionella ändringar så som layout, borttagning av onödiga uppgifter, rättning av stavfel och vetenskapliga namn samt utskrivning av förkortningar, det vill säga sådant som inte har någon formell betydelse för skötselplanens användning.

Generella ändringar

1.1 Övergripande mål

Här föreslås ett inledande tillägg som förtydligar att målet med förvaltarens skötselåtgärder ska utföras på sådant sätt som medför att reservatets syfte uppfylls.

Det övergripande målet med skötseln är att uppfylla syftet med reservatet.

3. Gränsmarkering, skyltning

Föreslagen lydelse innebär ingen förändring i sak utan enbart en anpassning till nu gällande förutsättningar i och med att svensk standard (SIS) kan ändras eller tas bort. Det viktigaste är att följa den centrala naturvårdsmyndighetens det vill säga Naturvårdsverkets riktlinjer avseende gränsmarkering och skyltning.

Befintlig lydelse

Reservatets gränser skall markeras ut av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar även för övrig skyltning. Skyltningen utförs enligt svensk standard (SIS 03 15 22 och SIS 03 12 11)

Föreslagen lydelse

Reservatets gränser skall markeras ut av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Naturvårdsförvaltaren ansvarar även för övrig skyltning. Skyltningen utförs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

4. Reservatsförvaltning och tillsyn

Här föreslås en ändring av rubrik från ”Tillsyn” till ” Reservatsförvaltning och tillsyn”. Detta för att förtydliga rollerna mellan tillsyn och förvaltning samt förvaltarens ansvarsområde.

Befintlig lydelse

Tillsyn inom naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren. I arbetsuppgifterna bör bl a ingå tillsyn av reservatsbestämmelserna, skyltning, stigar och städning. Naturvårdsförvaltare är Huddinge kommun. Förvaltaren skall fortlöpande samråda med miljökontoret. I frågor där skötselplanen inte klart reglerar åtgärden skall förvaltaren samråda med miljökontoret.

Föreslagen lydelse

Naturvårdsförvaltare är Huddinge kommun. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder, informationstavlor och annan skyltning, miljöövervakning samt kontakt med markägare och andra berörda. I arbetsuppgifterna ingår också information och upplysning om naturreservatets värden och bestämmelser.

Tillsyn enligt miljöbalken inom naturreservatet utförs av tillsynsmyndigheten i Huddinge kommun.

5. Uppföljning

Här föreslås att uppföljningen av förvaltarens verksamhet sker enligt kommunens egna beslut och rutiner för uppföljning av en verksamhet. För närvarande görs uppföljningen av förvaltarens arbete både inom kommunens interna verksamhetsuppföljning och genom att uppgifterna enligt skötselplanens lydelse även ska delges miljökontoret eller dåvarande miljönämnden. Detta innebär att tillsynsmyndigheten begär in uppgifterna utan lagstöd eftersom förvaltarens genomförande av vad som står i en skötselplan eller utvärdering av förvaltningen och skötseln samt miljöövervakningen i naturreservat inte omfattas av tillsyn. Självklart är detta under förutsättning att förvaltarens verksamhet följer reservatsföreskrifterna. Vidare så stannar de insamlade uppgifterna hos tillsynsmyndigheten.

Befintlig lydelse

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder samt annat som kan vara av intresse för förvaltningen.

Dokumentationen skall årligen ställas samman och delges miljökontoret.

Dokumentationen är viktig då den skall ligga till grund för ändringar i förvaltningen och som underlag för eventuell revidering av skötselplanen.

Vid dokumentation skall anges:

- Plats för åtgärden
  - Åtgärdens art
  - Tidpunkt för åtgärdens utförande
  - Eventuell notering om åtgärdens effekt
  - Kostnader för naturvårdsförvaltningen
  - Intäkter
  - Intressanta iakttagelser som kan vara av intresse för förvaltningen
- Noteringar görs lämpligen för respektive skötselområde och sammanställs på blankett.

Det är värdefullt om förändringar dokumenteras fotografiskt.

Föreslagen lydelse

Reservatet bör kontinuerligt dokumenteras för att öka kunskapen om områdets naturvärden. Förvaltaren ska dokumentera utförda åtgärder samt annat som kan vara av intresse för förvaltningen i enlighet med kommunens egna uppföljningsrutiner.

Undersökningar som förvaltaren låter genomföra i syfte att dokumentera reservatsområdet eller skapa underlag för skötselåtgärder får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna. Exempelvis kan växter och djur behöva samlas in för artbestämning.

Uppföljning av naturvärden och tillstånd kan på sikt leda till att ytterligare skötselåtgärder blir aktuella, med syfte att bibehålla och utveckla reservatets naturvärden. Skötselplanen får i så fall revideras eller kompletteras.

Datum
2025-04-17

Diarienummer

6. Ekonomi

Här föreslås en tydligare beskrivning av finansieringen och vad kostnaderna utgörs av.

Befintlig lydelse

Kostnaderna för naturreservatet beräknas täckas inom ordinarie budget.

Föreslagen lydelse

*Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom kommunala medel för skötsel av naturvårdsobjekt med mera.
Förvaltningskostnaderna utgörs av gränsmarkering, informationsskyltning, anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivet, naturvårdsåtgärder, miljöövervakning samt dokumentation och uppföljning.*

Specifika ändringar i skötselplaner

Lännaskogens, Orlångens och Paradisets naturreservat

Här föreslås en ändring som medger att åtgärder får genomföras som höjer naturvärden kopplade till naturskog/urskog även inom Natura 2000-område eller registrerad nyckelbiotop. Ändringen föreslås för naturreservaten Paradiset och Lännaskogen. Då Orlångens naturreservat inte har något Natura 2000-område så föreslås ändringen där enbart gälla för registrerad nyckelbiotop.

Förvaltningen bedömer att föreslagen ändring innebär ett förtydligande gentemot nuvarande motstående lydelse. I syftet för både Lännaskogens och Paradisets naturreservat står det att det är viktigt att reservatets skötsel bidrar till en gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper som legat till grund för rapporteringen till Natura 2000. Den motstående innebörden är att en skötselåtgärd som syftar till att bidra till en gynnsam bevarandestatus för art eller naturtyp inom Natura 2000 och som bidrar till att uppfylla reservatets syfte inte kan utföras eftersom åtgärden sker inom ett Natura 2000-område. Dessutom finns det nyckelbiotoper som för sin bevarandestatus kräver skötselåtgärder. Det kan exempelvis vara alkärr och områden med stort inslag av asp eller annat löv. Åtgärder som utförs inom Natura 2000 kan komma att kräva samråd med och eventuellt tillstånd från Länsstyrelsen.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Befintlig lydelse

Ett kärnområde (zon A) inom skogen skall av naturvårdsskäl undantas från skogsbruk och lämnas för fri utveckling. Slutmålet för denna del är urskog. Dock får åtgärder som höjer naturvärden kopplade till naturskog/urskog genomföras inom områden som ej utgör Natura 2000 eller registrerad nyckelbiotop under förutsättning att inget virkesuttag görs.

Detta kan vara tex genom att:

- Ringbarka träd för att skapa död och döende ved
- Friställa värdefulla träd och trädgrupper genom ringbarkning eller genom att fälla träd som lämnas kvar som död ved.

Föreslagen lydelse

Ett kärnområde (zon A) inom skogen skall av naturvårdsskäl undantas från skogliga åtgärder och lämnas för fri utveckling. Slutmålet för denna del är urskog. Dock får åtgärder som höjer naturvärden kopplade till naturskog/urskog genomföras under förutsättning att inget virkesuttag görs och att åtgärden är förenlig med bevarandemål för Natura2000 och/eller registrerad nyckelbiotop. Detta kan vara till exempel genom att:

- Ringbarka träd för att skapa död och döende ved*
- Friställa värdefulla träd och trädgrupper genom ringbarkning eller genom att fälla träd som lämnas kvar som död ved.*

Björksättrahelvöns naturreservat

Förändringen föreslås under avsnittet ”Behandling av skötselområden” där skötselområden beskrivs med speciella riktlinjer såsom områdesbeskrivning, mål med skötseln och åtgärder för att uppnå målet. I den mån generella och speciella riktlinjer talar mot varandra, gäller de speciella riktlinjerna. Genom att låta området utvecklas med naturvårdande skötsel bedömer förvaltningen att förlusten av befintliga naturvärden blir större än de som tillskapas på längre sikt genom fri utveckling.

1.3 Behandling av skötselområden

Delområde A 8 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Området lämnas i sin helhet för fri utveckling. Dock bör vissa insatser vidtagas för att gynna ek. Försiktiga gallringar inom begränsade område kan därför vara aktuella. Alla bergsbranter lämnas helt utan åtgärder.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel får utföras för att nå målet med skötselområdet. Detta innebär försiktiga gallringar för att gynna ek, annat ädellöv men även triviala lövträd som exempelvis asp. Alla bergsbranter lämnas helt utan åtgärder.

Delområde D 1 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Gran gallras kan gallras bort. I övrigt fri utveckling.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel. Gynna förekomsten av klibbal, gran gallras bort regelbundet. Återställning av utdikningen av alkärret kan med fördel utföras.

Delområde G 1 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Gran gallras kontinuerligt bort. I övrigt fri utveckling.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel. Gynna förekomsten av klibbal, gran gallras bort regelbundet.

Delområde H 1 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Området är av mycket stort värde för insektsfaunan och flera fynd av hotade skalbaggar finns. Dess halvöppna karaktär med många fallna och döda stammar, liggande ved och gott om tickor bildar en mycket intressant miljö för värmeälskande sällsynta evertetrater.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel i enlighet med målet får bedrivas. Området är av mycket stort värde för insektsfaunan och flera fynd av hotade skalbaggar finns. Dess halvöppna karaktär med många fallna och döda stammar, liggande ved och gott om tickor bildar en mycket intressant miljö för värmeälskande sällsynta evertetrater.

Delområde I 8,5 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Fri utveckling.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel i enlighet med målet. Detta kan innebära åtgärder som friställning av värdefulla naturvärdesträd som till exempel ek och tall.

Delområde J 1,5 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Alkärret gallras kontinuerligt på gran. Skogen omkring lämnas för fri utveckling.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel i enlighet med målet. Alkärret gallras kontinuerligt på gran. Vattenvårdande insats får utföras.

Delområde K 5 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Området kräver viss skötsel. Området bör gallras för att bl a gynna lövträdsinslaget. Därefter bör inga kalavverkningar av hela objektet. Dock kan ett visst försiktigt skogsbruk få förekomma i södra delen av detta delområde.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel i enlighet med målet.

Delområde L 8,5 ha

Befintlig lydelse

Skötsel: Bete med kor och/eller får. Skötselinsatser kan behövas för att ytterligare öppna upp hagmarken och särskilt gynna ädellöv.

Föreslagen lydelse

Skötsel: Naturvårdande skötsel i enlighet med målet, bete med kor och/eller får. Skötselinsatser kan behövas för att ytterligare öppna upp hagmarken och särskilt gynna ädellöv.

Gladöskogens naturreservat

Förändringen föreslås under avsnittet ”Behandling av skötselområden” där skötselområden beskrivs med speciella riktlinjer såsom områdesbeskrivning, mål med skötseln och åtgärder för att uppnå målet. I den mån generella och speciella riktlinjer talar mot varandra, gäller de speciella riktlinjerna. Förvaltningen föreslår en ändring avseende skötsel inom Zon A. Detta för att det finns delar av Zon A som fortfarande har naturvärden knutna till en regelbunden skötsel som till exempel biotopvårdande eller lövskogsskötsel eller naturbetesmark respektive skogsbete. Genom att låta området utvecklas med naturvårdande skötsel bedömer förvaltningen att förlusten av befintliga naturvärden blir större än de som tillskapas på längre sikt genom fri utveckling.

1.3 Behandling av skötselområden

Befintlig lydelse

Området är uppdelat i två zoner där den ena zonen (zon A) lämnas för fri utveckling och den andra (zon B) kommer att kräva vissa skötselåtgärder. Inom den senare kan bete få förekomma.

Zon A

Beskrivning: Blandskogsområde med ett fuktigt mikroklimat och på flera ställen finns mindre albestånd. Som helhet är skogen mycket blandad med huvudsakligen asp och gran. Området är mycket rikt på död ved. Rödlistade arter och signalarter finns i hela området vilka indikerar värdefull skog. Inom områdets höjdparter växer en mager hållmarkstallskog. Inom zon A finns en särskild nyckelbiotop som beskrivs särskilt enligt nedan.

Föreslagen lydelse

Området är uppdelat i två zoner där den ena zonen (zon A) till stor del lämnas för fri utveckling förutom i hävdpräglade delar och den andra (zon B) kan komma att kräva mer skötselåtgärder. Bete får förekomma i betespräglade delar inom båda zonerna.

Zon A

Beskrivning: Blandskogsområde med ett fuktigt mikroklimat och på flera ställen finns mindre albestånd. Som helhet är skogen mycket blandad med huvudsakligen asp och gran. Området är mycket rikt på död ved. Rödlistade arter och signalarter finns i hela området vilka indikerar värdefull skog. Inom områdets höjdparter växer en mager hållmarkstallskog.

Den markeras på skötselplanekartan med lilla a.

Ett cirka två hektar stort område som består av ett högt beläget och ganska glest bevuxet skogskärr med bl a gran och al samt de torrare partierna runt om. Runt kärret växer huvudsakligen gran och asp. Området har rikligt med död ved av olika dimensioner. Mikroklimatet är fuktigt. Här är mycket artrikt med bland annat rödlistade arter såsom asphättemossa, vedtrappmossa, slöjvaxskivling, kandelabersvamp och vit vedfingersvamp samt signalarter såsom tallticka, barkticka och vedticka. Området utgör således en viktig nyckelbiotop som är av den karaktären att den ej klarar något skogsbruk för att bibehålla sina höga naturvärden.

Mål: Låta skogen utvecklas till naturskog.

Skötsel: Fri utveckling.

I den nordöstra delen skär en kraftledning genom området. Området kring kraftledningen utgörs till största delen av hävdpräglad vegetation bland annat finns det ett fint ek- och hasselbestånd.

Inom zon A finns en särskild nyckelbiotop som beskrivs särskilt enligt nedan. Den markeras på skötselplanekartan med lilla a.

Ett cirka två hektar stort område som består av ett högt beläget och ganska glest bevuxet skogskärr med bl.a. gran och al samt de torrare partierna runt om. Runt kärret växer huvudsakligen gran och asp. Området har rikligt med död ved av olika dimensioner. Mikroklimatet är fuktigt.

Här är mycket artrikt med bland annat rödlistade arter såsom asphättemossa, vedtrappmossa, slöjvaxskivling, kandelabersvamp och vit vedfingersvamp samt signalarter såsom tallticka, barkticka och vedticka. Området utgör således en viktig nyckelbiotop som är av den karaktären att den ej klarar något skogsbruk för att bibehålla sina höga naturvärden.

Mål: Låta delar av området utvecklas till naturskog, övriga delar med hävdgynnad vegetation och spår av hävd får utvecklas med avseende på det.

Skötsel: Inga skogliga åtgärder förutom biotopvårdande åtgärder, d.v.s. naturvårdande skötsel, får göras.

Biotopvårdande åtgärder skall vara bland annat att frihugga vissa ekar, ta bort gran i alkärr, lägga igen diken i skogsmark, gynna det höga lövträdsinslaget genom att plockhugga eller ringbarka enstaka granar. Om möjlighet finns kan man gärna öppna upp vissa igenväxta hagmarkspartier och ordna bete.

.